

ADOPTIEBOEK CONFRONTEERT EN TROOST

Een compleet boek over adoptie schrijven: dat was wat Marieke Anthonisse en Margot van de Mortel voor ogen hadden. Het schrijfproces leverde hun meer op dan alleen dat boek. De gesprekken met betrokkenen waren troostend, maar ook confronterend voor de twee, zelf ook ervaringsdeskundigen. “Ik had het makkelijker gehad als ik dit boek niet had geschreven.”

Na de eerste interviewvraag is duidelijk dat adoptie een heikele kwestie is geworden. Waarom kozen Marieke Anthonisse en Margot van de Mortel zelf voor adoptie? Ook een andere journalist vroeg het hun onlangs. En ook deze keer leggen de auteurs van het boek ‘Adoptie’ uit dat het antwoord op die vraag niet ter zake doet. Het boek gaat er niet over. En, benadrukken ze, hun kinderwens was de start voor het aangaan van de procedure. Maar adoptie is bovenal een kinderbeschermende maatregel; het is een opmerking die ze gaandeweg het gesprek nog een paar keer laten vallen. Zodat daar geen misverstand over is. Met haar man heeft Anthonisse zes jaar geleden een meisje uit China geadopteerd. Van de Mortel en haar man zijn al drie jaar bezig om twee oudere kinderen uit Ethiopië te adopteren, een procedure die onlangs is stopgezet omdat dossiers niet bleken te kloppen. Dat dat voor het vervullen van haar kinderwens gevolgen heeft, grijpt Van de Mortel aan. Maar, zegt ze meteen: “Ik ben blij dat men bij enige twijfel de stekker eruit trekt. We willen niet koste wat kost een kind.”

Recente gevallen van illegale adopties hebben de discussie over de wenselijkheid van het aannemen van kinderen uit het buitenland doen oplaaien. “In de jaren zeventig deed je goed als je adopteerde: je redde een kind. Tegenwoordig ben je geen held meer.”

SCHANDALEN

Zodat haar dochter zich later zelf een beeld over haar achtergrond kan vormen, verzamelt Anthonisse boeken en krantenberichten over adoptie. Ook negatieve berichten duiken daarbij op, bijvoorbeeld over adoptieschandalen. Verhalen waar Anthonisse soms door anderen over wordt aangesproken, soms waar haar dochter bij staat. Pijnlijke momenten vindt ze dat. “Ik hoef me niet aan anderen te verantwoorden, wel aan mijn kind.”

Met het schrijven van het boek ging Anthonisse een nog grotere confrontatie aan. Met Van de Mortel interviewde ze niet alleen adoptieouders, maar ook geadopteerden en afstandsmoeders, en stond ze oog in oog met de vaak harde werkelijkheid van adoptie.

“Daar was ik vast ook gelukkig geweest met wat ik had”, zegt een geadopteerde in het boek. En een moeder die afstand deed van haar kind: “Het ‘gat’ van jaren gemis is niet opgevuld nu we elkaar kennen.”

Het zijn ervaringen die volgens de twee in andere boeken, maar ook in de verplichte voorbereidingsbijeenkomsten voor aanstaande adoptieouders onvoldoende worden belicht. “We misten de linken tussen de drie gevoelslevens; die van de afstandsmoeders, de geadopteerden en de adoptieouders. Wij hebben ze samengebracht”, vertelt Anthonisse. “Van elkaar kunnen we veel leren. Natuurlijk is het prettig om, als je in de procedure zit om een kind aan te nemen, op die roze wolk te blijven en alleen van adoptieouders ervaringen te horen. Beter is het als je ook een volwassen geadopteerde ontmoet, die je vertelt dat niet het geadopteerd zijn het probleem is, maar het feit dat hij is afgestaan. Dat iemand die voorwaardelijk voor hem had moeten gaan, er niet is. Realiseer je maar eens wat dat betekent voor een kind.”

Ook de gesprekken met afstandsmoeders – de moeders die hun kinderen opgaven voor adoptie – maakten indruk op haar. “Sinds die interviews twijfel ik er niet meer aan of de biologische moeder van mijn dochter nog wel aan haar denkt. Natuurlijk denkt ze aan haar, waarschijnlijk dagelijks. Pijnlijk, maar voor mij wel een troost.”

VERDRIET

Minstens zo confronterend als het verdriet van de afstandsmoeders, ervoeren ze het gesprek met Hilbrand Westra en Martine Lunshof van United Adoptees International, een stichting voor de erkenning van geadopteerden. De ontmoeting mondde uit in ‘een heftige avond’, vertelt Anthonisse. Westra – geboren in Zuid-Korea en geadopteerd door een Nederlands echtpaar – is uiterst kritisch over adoptie. In het boek zegt hij het arrogant te vinden dat adoptieouders adoptie verantwoorden door te zeggen dat een kind hier beter af is. En volgens Lunshof – ook afkomstig uit Zuid-Korea – wordt de adoptiemarkt in stand gehouden door de beslissing van veel vrouwen om op latere leeftijd kinderen te krijgen, waarmee ze de kans op onvruchtbaarheid vergroten.

TWIJFELEN

“We hebben niet de makkelijkste weg gekozen door dit boek te schrijven. Het raakte me in de kern, zette me aan het denken, bracht me aan het twijfelen. Ik wil me niet door mijn kinderwens laten leiden ten koste van kinderen”, zegt Van de Mortel. “Maar ik weet ook dat ik die kinderwens heb en dat ik hem mag hebben. Ieder verhaal had zijn aandeel om me tot dat besef te brengen.”

‘Adoptie - Verhalen, ervaringen en adviezen uit de adoptiedriehoek’ is verschenen bij uitgeverij Sirene en kost € 17,95.

TIPS VOOR WIE ADOPTIE OVERWEEGT

Adoptieprocedures beslaan vaak wel meer dan vijf jaar. Om nieuwe gevallen van illegale adoptie en schandalen te voorkomen worden regels en eisen voor adoptie aangescherpt, waardoor het aanbod van kinderen kleiner is dan de vraag. Bovendien wordt er steeds vaker gekozen voor adoptie in eigen land of lokale opvang in de vorm van bijvoorbeeld pleegouderschap. Voor wie desondanks overweegt een kind te adopteren, hebben Marieke Anthonisse en Margot van de Mortel wel een aantal tips.

- Overweeg je te adopteren, start de procedure dan meteen. Een adoptieprocedure is een langdurig proces. Ga je twijfelen, dan kun je op elk moment afhaken.
- Bedenk dat het ook een onzeker proces is. Je weet niet wanneer je een kind kunt adopteren. Daarom: zet je leven niet in de wacht in afwachting van een kind.
- Verwacht niet dat je een baby in je armen zal houden. Tegenwoordig worden buitenlandse kinderen meestal niet voor hun tweede jaar geadopteerd.
- Zorg dat je een reëel beeld krijgt van wat het betekent om een kind te adopteren. Voor jou, voor het kind en voor de ouders die afstand doen. Je moet ook hen een plek in je leven en dat van je kind geven.
- Realiseer je dat een kind volwassen wordt en vragen zal stellen.